

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e

Az ügy száma: Mfv.II.10.051/2021/11.

A tanács tagjai: Dr. Hajdu Edit a tanács elnöke
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna előadó bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin bíró

A felperes: felperes neve
cím1

A felperes képviselője:
Molnárné dr. Bosnyákovits Laura Magdolna ügyvéd
cím2

Az alperes: alperes neve
cím3

Az alperes képviselője:
Dr. Ilosvai Gábor ügyvéd
cím4

A per tárgya: munkaviszony jogellenes megszüntetéséhez kapcsolódó sérelemdíj

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Győri Ítéltábla Mf.V.30.045/2020/11.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Tatabányai Törvényszék 52.M.70.054/2020/19.

Rendelkező rész

A Kúria a Győri Ítéltábla Mf.V.30.045/2020/11. számú ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érinti. Egyebekben az 1.000.000 (egymillió) forint sérelemdíjat meghaladó igényt elutasító döntést a perköltség- és az illetékfizetésre kiterjedően hatályon kívül helyezi, és kötelezi az alperest, hogy további 1.500.000 (egymillió-ötszázezer) forint, összesen 2.500.000 (kétmillió-ötszázezer) forint sérelemdíjat fizessen meg a felperesnek.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek – 15 nap alatt – 250.000 (kétszázötvenezer) forint elsőfokú, 62.500 (hatvankettőezer-ötszáz) forint másodfokú és 37.500 (harminchétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak – külön felhívásra – 313.270 (háromszáztizenháromezer-kettőszázhetven) forint elsőfokú, 200.000 (kettőszázezer) forint másodfokú és 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes 2019. március 4-től állt az alperes alkalmazásában. Munkaszerződése szerint határozatan időre, munkaerő-kölcsönzés céljából történt foglalkoztatása 3 hónap próbaidő kikötése mellett. Munkavégzési kötelezettségét a cég neve kölcsönvevő cégnél teljesítette, amely az alperes egyetlen kölcsönvevő partnere volt.

[2] A felperes 2019. április 17-én tájékoztatta személy neve1 feletttest, valamint a HR osztályt arról, hogy gyermeket vár, és kérte, hogy a kölcsönvevő cég neve gazdasági társaság a napi 12 óra helyett napi 8 órában foglalkoztassa. A kölcsönvevő ezt a kérést nem tudta teljesíteni, ezt követően pedig a felperes keresőképtelen állományba került.

[3] 2019. május 30-án a cég neve mint kölcsönvevő értesítette az alperest, hogy a felperes kölcsönzését 2019. május 30-val szeretné megszüntetni. Az elektronikus levél tartalmazta, hogy amennyiben a felperes keresőképes lesz, akkor visszavárják. Az alperes helység neve irodájából 2019. május 30-án telefonon közölték felperessel, hogy a munkaviszonyát megszüntetik.

[4] Az alperes a 2019. május 30-án kelt „munkaviszony megszüntetés próbaidő alatt” megnevezésű okirattal a jogviszonyt 2019. május 30. napján azonnali hatállyal, indokolás nélkül megszüntette.

[5] A felperes és élettársa, személy neve² 2019. május 31-én az alperes munkásszállóját kénytelen volt elhagyni és lakást bérelni, 2019. júniusában azonban a közöttük lévő élettársi kapcsolat megszakadt. Ezt követően a felperes a bérelt lakásból kiköltözött, rokonok segítségére szorult.

[6] A hivatal neve Hivatala által kiállított hatósági bizonyítvány alapján jövedelmi, vagyoni viszonyaira tekintettel a felperes szociálisan rászorultnak minősül. A hatósági bizonyítvány érvényességi ideje 2019. július 31-től 2020. július 30-ig szólt.

[7] 2019. november 29-én megszületett a felperes személy neve³ nevű kislánya. A hivatal neve Hivatala határozata alapján a felperes gyermeke után havi 28.500 forint gyermekgondozási segélyben részesül.

[8] A felperes 2019. május 3-tól veszélyeztetett terhesként keresőképtelen állományba került, amennyiben munkaviszonya nem szűnik meg szülési táppénzben részesülhetett volna. Figyelemmel arra, hogy a szülés időpontjában nem volt biztosított, nem vált jogosulttá csecsemőgondozási díjra, valamint annak lejártát követően gyermekgondozási díjra, alanyi jogon kapott csak gyermekgondozási segélyt. A felperes azáltal, hogy az alperes a munkaviszonyát próbaidő alatt megszüntette, 2019. május 3-tól 2020. augusztus 5-ig 1.064.484 forint nettó jövedelemhez nem jutott hozzá. A felperes 2020. május 14-ig lett volna jogosult csecsemőgondozási díjra, ezt követően pedig gyermekgondozási díjra. A gyermekgondozási díj havi összege az adott hónap naptári napjainak számától függ, annak nettó összege 3.010 forint. Felperes biztosítási jogviszony hiányában gyermeke születésétől havi bruttó 28.500 forint, nettó 25.650 forint gyermekgondozási segélyben részesül.

A felperes keresete és az alperes ellenkérelme

[9] A felperes keresetében elsődlegesen annak megállapítását kérte, hogy a munkáltató a jogviszonyát jogellenesen szüntette meg, ezért annak helyreállítását igényelte. Másodlagosan 12 havi távolléti díj, azaz 2.511.168 forint megfizetését kérte. Mindkét esetben kártérítésként 210.000 forintot, sérelemdíj címén pedig 2.500.000 forintot követelt.

[10] Álláspontja szerint a próbaidő alatti azonnali hatályú felmondást tartalmazó küldeményt sógora vette át, aki meghatalmazással nem rendelkezett, a kézbesítés szabálytalan volt.

[11] További érvelése szerint a munkaviszonyát az alperes azért szüntette meg, mert állapotos volt. A munkáltató tudott arról, hogy a felperes gyermeket vár, ezt az információt az alperes helység neve irodájában a felperes maga közölte, és az orvos által kiállított keresőképtelenségről szóló igazolás is megjelölte a felperes várandósságát. Felperes álláspontja szerint az alperes az egyenlő bánásmód elvét megsértette, mert a munkaviszonyát a terhességére tekintettel szüntette meg.

[12] Felperes a jogellenes jogviszony megszüntetés miatt bekövetkezett hátrányok tekintetében előadta, hogy a munkaviszony megszűnése miatt előálló anyagi gondok következtében egyre több vita alakult ki élettársa és közte, és körülbelül 2 hét elteltével a kapcsolatuk megszakadt. Felperes további hivatkozása szerint a jogellenes jogviszony megszüntetésre tekintettel a munkásszállót azonnal el kellett hagyniuk, lakhatása megoldatlanná vált, megfelelően táplálkozni sem tudott.

[13] A szállással kapcsolatban felmerült 210.000 forint kártérítési igénye körében előadta, hogy a munkásszállót a jogviszony megszüntetést követően másnap el kellett hagyni, ezért olyan lakásmegoldást találtak csak, amelyhez családi segítséget kellett kérni, illetve cég nevel kölcsönt is vett fel akkori élettársa.

[14] Az alperes elsődlegesen az eljárás megszüntetését kérte a keresetlevél elkészítése okán, másodlagosan a kereset elutasítását és a felperes perköltségben való marasztalását indítványozta.

Az első- és a másodfokú bíróság ítélet

[15] A Tatabányai Törvényszék 52.M.70.054/2020/19. számú ítéletével az alperes próbaidő alatti azonnali hatályú felmondásának jogellenességére tekintettel a felperes munkaviszonyát helyreállította. Kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a részére 1.064.484 forint kártérítést, valamint 2.500.000 forint sérelemdíjat. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest perköltség fizetésére, míg az alperest illeték viselésére.

[16] Az elsőfokú bíróság okfejtése szerint az alperes azonnali hatályú felmondását a próbaidő lejárta után közölték a felperessel, ezért a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (továbbiakban: Mt.) 66. § (1) bekezdése alapján annak indokolást kellett volna tartalmaznia. Figyelemmel arra, hogy ennek az alperes nem tett eleget, intézkedése jogszabályba ütközött.

[17] A bíróság hivatkozott az Mt. 65. § (3) bekezdésre is, amely alapján a munkáltató felmondással nem szüntetheti meg a munkaviszonyt a várandósság tartama alatt. Figyelemmel arra, hogy a felek között nem volt vitatott, miszerint a felmondás közlésekor felperes várandós volt, és erről az alperes tudott, a próbaidő lejártát követően közölt felmondás sértette az Mt. 65. § (3) bekezdés a) pontjában foglaltakat is.

[18] A fentiekre figyelemmel a bíróság a felperes munkaviszonyát helyreállította, ezért az Mt. 83. § (2) bekezdés rendelkezése alapján a munkaviszony helyreállítását követően keletkezett, a munkaviszonyban töltött időhöz kapcsolódó jogosultság tekintetében a munkaviszony megszüntetése és annak helyreállítása közötti időtartamot munkaviszonyban töltött időnek kell tekinteni.

[19] A bíróság a felperes kártérítés iránti igénye összecszerúsége tekintetében — amely abból eredt, hogy a felperes biztosítási jogviszony hiányában táppénz, csecsemőgondozási díj, valamint gyermekgondozási díj ellátásokban nem részesülhetett — arra a következtetésre jutott, hogy a kára 1.064.484 forintot tesz ki, amelynek megfizetésére kötelezte az alperest.

[20] A bíróság az alperes törvényes képviselőjének nyilatkozatából megállapította, hogy a munkáltató a felperes terhességéből eredő hosszabb keresőképtelenségére tekintettel szüntette meg a munkaviszonyt. Az egyenlő bánásmód elvének megsértése szempontjából nem releváns, hogy a védett tulajdonság (jelen esetben felperes terhessége) és az elszenvedett joghátrány (felperes munkaviszonyának megszüntetése) közötti okozati összefüggés közvetlenül állt-e fenn, vagy közvetve. Felperes azért volt tartósan keresőképtelen, mert állapotos volt, a munkáltató pedig terhessége miatti tartós távolléte okán szüntette meg a jogviszonyt.

[21] A bíróság kifejtette, hogy az alperes az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) 19. § (2) bekezdés szerinti kimentéses bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget. Törvényes képviselője nyilatkozata alapján egyértelműen rögzíthető, hogy a felperes munkaviszonyának megszüntetésére azért került sor, mert terhességére tekintettel tartósan keresőképtelen állományban volt. Alperes ezzel az egyenlő bánásmód követelményét sértette meg.

[22] Az elsőfokú bíróság utalt Magyarország Alaptörvénye II. cikkének rendelkezésére, amely alapján az emberi méltóság sérthetetlen. Az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) számú határozatában rögzítette, hogy a méltóság az emberi élettel eleve együtt járó minőség,

amely oszthatatlan és korlátozhatatlan, ezért minden emberre nézve egyenlő. A bíróság következtetése szerint a felperes emberi méltósága sérült az alperes általi munkaviszony megszüntetés következtében.

[23] A bíróság a sérelemdíj összegszerűségének meghatározásakor különös súllyal vette figyelembe, hogy a felperesnek veszélyeztetett terhesként szűnt meg a munkaviszonya, így elhelyezkedni, jövedelmet szerezni nem tudott, és az újszülött gyermekre (csecsemőre) tekintettel jelenleg sem tud. Jövedelem nélkül a felperes és gyermeke lakhatása, megélhetése teljesen bizonytalanná vált, mindezek biztosítása rokonok jóindulatától függ. A bíróság értékelte továbbá, hogy kiszolgáltatottságán a felperes jelenleg nem tud változtatni, gyermekét egyedül neveli, akinek korára tekintettel a felperes dolgozni még nem tud, értékelte továbbá a korábbi, illetve jelenlegi lakhatási körülményeit. A bíróság álláspontja szerint az a körülmény, hogy a felperes a munkaviszonya fennállása alatt válsághelyzetre tekintettel abortusz eljárást kezdeményezett, nem jelenti azt, hogy jelenlegi helyzete ne állna okozati összefüggésben munkaviszonya megszűnésével. A felperes által a perben felhozott, és a meghallgatott tanúk által megerősített körülmények (lakhatási nehézség; jövedelemnélküliség; alacsonyabb összegű gyermekgondozási segély) egyértelműen a munkaviszony megszűnését követően, azzal okozati összefüggésben merült fel.

[24] A bíróság a sérelemdíj összegének meghatározásakor nem értékelte azon felperesi tényállítást, hogy személyeivel a kapcsolata a munkaviszony megszűnésével összefüggésben ment tönkre.

[25] A bizonyítékok mérlegelését követően a bíróság a felperes részére fizetett 2.500.000 forint sérelemdíjat tartott olyannak, amely alkalmas, és egyben elégséges a személyiségi jogsértéssel okozott hátrány kompenzálására.

[26] Az alperes fellebbezése az ítélet részbeni megváltoztatásával a sérelemdíj iránt előterjesztett kereset elutasítására irányult a felperes perköltségben való marasztalása mellett.

[27] A Győri Ítéltábla Mf.V.30.045/2020/11. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben és akként változtatta meg, hogy az alperes által fizetendő sérelemdíj összegét 1.000.000 forintra leszállította. Kötelezte a felperest első- és másodfokú perköltség viselésére, míg az alperest illeték és állam által előlegezett költség fizetésére.

[28] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy az alperes fellebbezésében nem támadta a próbaidő alatti azonnali hatályú felmondás jogellenességére tekintettel a felperes munkaviszonyának helyreállítására vonatkozó és az alperest 1.064.484 forint kártérítés megfizetésére kötelező rendelkezéseket, így ezek 2020. szeptember 5-én jogerőre emelkedtek.

[29] Helyesen fejtette ki az elsőfokú bíróság, hogy az alperes azon eljárásával, miszerint a felperes Ebktv. 8. § 1) pontjában írt védett tulajdonsága okozta keresőképtelensége miatt a munkaviszonyát megszüntette, noha más munkavállalók esetében hasonló helyzetben erre nem került sor, a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) 2:43. § c) pontjába ütköző módon a felperest hátrányosan megkülönböztette, az egyenlő bánásmód követelményét megszegte, ezzel pedig a felperes személyiségi jogait sértette. A felperes sérelemdíj iránti igénye a Ptk. 2:52. § (1) (2) (3) bekezdései alapján megalapozott.

[30] A fellebbezésben a sérelemdíj jogalapja körében kifejtett azon érvelés, miszerint az alperes az egyenlő bánásmód követelményét azért nem sértette meg, mert állítása szerint a munkaviszony megszüntetése kérdésében a felperes védett tulajdonsága nem befolyásolta, az Ebktv. 19. § (2) bekezdése szerinti kimentést nem alapozhatja meg.

[31] Az alperesnek a felperes védett tulajdonságát (veszélyeztetett terhesség) figyelembe vevő, és az egyéb okok miatt keresőképtelen más munkavállalókhoz viszonyítva

diszkriminációmentes, ám a maga számára kétségtelenül gazdaságtalan döntése éppen a felmondás mellőzése lett volna.

[32] Az egyenlő bánásmód követelményének megszegésén túl a felperes javára sérelemdíjat megalapozó további személyiségi jogsérelmet, azaz a felperes emberi méltóságának sérelmét nem lehetett azonban megállapítani.

[33] A jelen esetben a jogellenes felmondás a felperest a megélhetését fedező jövedelemtől, valamint a munkaviszonyhoz kapcsolódó többlet jogosultságként értékelhető lakhatási lehetőségtől elzárta, azonban az alperes a felperes – a minimális anyagi tartalékok hiányából, a párkapcsolati válságból, a gyermekvállalásra vonatkozó döntéséből együttesen eredő – kiszolgáltatottságáért, méltatlan élethelyzetéért felelőssé nem tehető. Az alperesnek a munkaviszonyt jogellenesen megszüntető eljárása olyan többlettényállási elemet (például a munkavállalóra vonatkozó sértő, degradáló kifejezések) nem tartalmazott, ami a felperes személyiségének lényegét, egyéni autonómiáját, emberi minőségét, összességében az emberi méltóságát sértené.

[34] Az alperes az egyenlő bánásmód elvébe ütközően, de a felperes emberi méltóságát nem érintve okozott jogsérelmet, ezért a törvényszék által megállapított 2.500.000 forint összegű sérelemdíj jelentős mértékű, 1.000.000 forintra való csökkentése indokolt.

[35] A jogellenes felmondásból eredő, a felperest ért vagyoni és nem vagyoni hátrányokat tehát a munkaviszony helyreállítása és a már jogerősen megítélt kártérítés, valamint a fentiek szerint leszállított összegű sérelemdíj együttesen a szükséges, egyben elegendő mértékben kompenzálja.

A felperes felülvizsgálati kérelme és az alperes ellenkérelme

[36] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (továbbiakban: Pp.) 424. § (3) bekezdése szerint a hatályon kívül helyezését és a jogszabályoknak megfelelő új határozat meghozatalát kérte olyan módon, hogy az alperes 2.500.000 forint sérelemdíjat fizessen a perköltség viselése mellett.

[37] A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Pp. 370. §, 386. § (1) bekezdésére, 346. § (5) bekezdésére, valamint a Ptk. 2:52. § (1) (2) és (3) bekezdésében foglaltakra.

[38] Álláspontja szerint az ítéletábra a tényállást az elsőfokú bírósággal egyezően állapította meg a felperesnek a munkaviszonya megszűnése következtében bekövetkezett jövedelemnélkülisége és elnehezedett élethelyzete vonatkozásában ([5]-[7] bekezdés).

[39] Az indokolás [45] bekezdése azonban a megállapított tényállástól eltérően azt tartalmazza, hogy az anyagi kiszolgáltatottság kizárólagosan nem a munkaviszony jogellenes megszüntetésével áll ok-okozati összefüggésben, hanem abban közrehatott más tényező is. Az ítéletábra nem támasztotta alá ezen megállapítását tényekkel, bizonyítékokkal, így nem a Pp. 346. § (5) bekezdésének megfelelően járt el. A logika szabályai szerint nem is tudta volna érvelését alátámasztani, mert az elnehezedett élethelyzet és a jogellenes munkaviszony megszüntetés között közvetlen ok-okozati összefüggés állt fenn. Amennyiben nem szüntették volna meg a felperes munkaviszonyát, úgy minden társadalombiztosítási ellátást megkapott volna, lett volna jövedelme magának és magzatának, nem kellett volna elköltözni a munkásszállóról, és az élete a megszokott mederben maradhatott volna. A felperes esetében nem pusztán arról volt szó, hogy az egyenlő bánásmód elve sérült, hanem arról, hogy ezen elméleti sérelmen túl közvetlen gyakorlati sérelmek érték, élete állapotos nőként tartósan és nagymértékben elnehezedett munkaviszonya megszűnése miatt.

[40] Az ítélet tábla ítélete a Ptk. 2:52. § (2) bekezdésébe ütközik, mert a sérelemdíj megállapításánál nem azokat a szempontokat vette figyelembe, amelyeket a jogszabály előír, hanem a felperes valamennyi vagyoni és nem vagyoni igényét együttesen mérlegelte az összecszerűség meghatározásánál.

[41] A jogerős ítélet [46] bekezdésben megállapította, hogy a jogellenes felmondásból eredő, a felperest ért vagyoni és nem vagyoni hátrányokat a megítélt kártérítés, valamint a leszállított összegű sérelemdíj együttesen a szükséges, egyben elegendő mértékben kompenzálja. A két igény azonban más jogalapon, illetve jogcímen nyugszik. Az ítélet tábla összemosta a jövedelempótló kártérítést és a sérelemdíjat, azokat egy jogsérelmet kompenzáló igényként kezelte jogszabálysértő módon.

[42] A jogerős ítélet szerint a kártérítés és a sérelemdíj együttesen elegendő a kompenzációra, ezzel azonban a bíróság túlterjeszkedett a fellebbezésen, megsértve a Pp. 370. § (1) bekezdésében foglalt kötelezettségét. Az ítélet tábla összességében nem változtatta meg a kártérítés mértékét, de a sérelemdíjat a kártérítésre tekintettel csökkentette, a két igényt együttesen kezelte, és ezzel a jövedelempótló kártérítést is érintette, mert azzal együtt tekintette a sérelemdíj összegét 1.000.000 forint összegben megfelelőnek.

[43] Az ítélet tábla megsértette a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében foglaltakat. A sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben határozza meg.

[44] A sérelemdíj megalapozottságát mind az első-, mind a másodfokú bíróság bizonyítottan látta. Az elsőfokú bíróság bizonyítási eljárása során a meghallgatott tanú1, tanú2 és tanú3 tanúk előadásai alapján már megállapította, hogy a felperes lakhatása és megélhetése teljesen bizonytalanná vált.

[45] Tekintettel arra, hogy a jogellenes jogviszony megszüntetés miatt nem volt a felperes jogosult táppénzre, jövedelem hiányában vált kiszolgáltatottá, emberhez nem méltó körülmények közé került veszélyeztetett terhesként.

[46] Az Alkotmánybíróság 64/1991. (XII. 17.) határozata rögzíti az emberi méltóság kapcsán, hogy van az egyén autonómiájának, önrendelkezésének egy olyan, mindenki más rendelkezése alól kivont magja, amelynél fogva az ember alany marad, és nem válhat eszközzé vagy tárggyá. Azáltal, hogy felperes a jogellenes munkaviszony megszüntetés miatt ennyire kiszolgáltatottá vált, nem tudott teljes egészében alany maradni, hiszen nem volt kontrollja saját és gyermeke élete felett, ezért a 2.500.000 forintos sérelemdíj semmiképpen nem tekinthető eltúlzottnak.

[47] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte az alperes áfa-val növelt összegű perköltség fizetésre kötelezése mellett.

A Kúria döntése és jogi indokai

[48] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

[49] Az eljáró bíróságok helytállóan fejtették ki, hogy az alperes azon eljárásával, miszerint a felperes Ebktv. 8. § 1) pontjában írt védett tulajdonsága (várandósága) miatti keresőképtelensége folytán a munkaviszonyát – más munkavállalóktól eltérően – megszüntette, az egyenlő bánásmód követelményét megszegte, ezzel – egyéb többlet tényállási elem (például sértő kifejezések használata, megalázó bánásmód) hiányában is - a felperes személyiségi jogait sértette (Ptk. 2:43.§ c) pont). A felperes ezért alappal érvényesíthetett a munkaviszony jogellenes megszüntetésével összefüggő vagyoni kárain

túlmenően sérelemdíj iránt igényt nem vagyoni sérelmei kompenzálása céljából a Ptk. 2:52. § (1) (2) és (3) bekezdése alapján.

[50] A Ptk. 2:52. § (3) bekezdése szerint a sérelemdíj mértékét a bíróság az eset körülményeire – különösen a jogsértés súlyára, ismétlődő jellegére, a felróhatóság mértékére, a jogsértésnek a sértettre és környezetére gyakorolt hatására – tekintettel egy összegben állapítja meg.

[51] Az Alkotmánybíróság a 8/1990. (IV. 23.) AB határozatában az emberi méltósághoz való jogot minden ember veleszületett jogaként említi, azt az általános személyiségi jog egyik megfogalmazásnak tekinti. Az emberi méltóság mint a személyiségi jogok anyajoga sérelmét jelenti, ha egy adott személyt nem az önbecsülésének, az emberi érintkezési formák követelményeinek megfelelő elbánásban részesítik, ha emberi mivoltában megalázzák, vagy hátrányos helyzetbe hozzák.

[52] A sérelemdíj az emberi személyiség értékminősége változásának kompenzálása, amely akkor állapítható meg, hogyha a személyiségre jellemző helyzet a korábbiakhoz képest hátrányosan változik meg (Mfv.II.10.237/2019/4.).

[53] A sérelemdíj összege mindig az eset összes körülményének vizsgálatával, a jogsértéssel közvetlenül okozott hátrány mibenlétének figyelembevételével és a Ptk. 2:52. § (3) bekezdésében meghatározott szempontok szerint határozható meg. A perben feltárt körülmények együttes értékelése eredményeként a sérelemdíj összegét a jogerős ítélet jogszabálysértően határozta meg, a rendelkezésre álló adatokat tévesen mérlegelte.

[54] A felülvizsgálati eljárásban is irányadó tényállás szerint – a felek által nem vitatottan – a felperes a munkaviszony megszüntetésekor állapotos és keresőképtelen volt, amiről a munkáltatót tájékoztatta is, így a munkáltatói jogkör gyakorlója ennek ismeretében hozta meg egyoldalú, felperesre hátrányos döntését. Megállapítást nyert, hogy az alperes a felperes terheességéből eredő hosszabb ideig tartó keresőképtelenségére tekintettel szüntette meg a munkaviszonyt.

[55] A sérelemdíj elégtételi kompenzációs és magánjogi büntetés funkciót is betölt. Annak alkalmazásakor meg kell őrizni a polgári jogi szankciós rendszer keretein belül a sérelemdíj funkciójának az egyensúlyát.

[56] A sérelemdíj egyik feladata az okozott hátrány kompenzációjaként a jogsértő és a személyiségi jogában sértett személy relációjában kifejezett anyagi kárpótlás, másrésről a magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése érdekében. Mindezt értékelni kellett a jogsértés megítélésénél, illetve a sérelemdíj összegének meghatározásánál.

[57] Adott ügyben a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat tévesen mérlegelte. Az alperes az egyenlő bánásmód elvébe ütköző módon szüntette meg a felperes munkaviszonyát, ezzel sértette meg a felperes emberi méltóságát, aki általa is ismertén veszélyeztetett terhes volt, és nemcsak saját, de magzata megélhetését biztosító jövedelmétől esett el. Az alperes jogsértése erre tekintettel rendkívül súlyos és szándékos volt. Felperes lakhatási lehetősége is megszűnt, mások jóindulatára szorult létfenntartása, lakhatása biztosítása érdekében. Az alperesi jogsértés sértettre gyakorolt hatása éppen erre tekintettel nagyon kedvezőtlen volt, figyelemmel arra is, hogy a felperes a jogellenes jogviszony megszüntetésekor nem rendelkezett megtakarítással, illetve párkapcsolata a munkáltatói intézkedést követően rövid idő alatt megszűnt, ami szintén hátrányosan befolyásolta életkörülményeit.

[58] A rendelkezésre álló bizonyítékok együttes értékelése alapján a perbeli, a felperes számára kiemelkedően jelentős hátrányt okozó súlyos személyiségi jogsértés kompenzálására, különös tekintettel az eljárás során feltárt és az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt

körülményekre, az első fokon megállapított sérelemdíj összege volt arányos a felperes nem vagyoni sérelmeivel (Ptk. 2:52. § (3) bekezdése).

[59] A fentiekre tekintettel a Kúria a Pp. 424. § (3) bekezdésében foglaltak alapján a jogerős ítéletnek az 1.000.000 forint sérelemdíjat meghaladó igényt elutasító döntést (a perköltség- és illetékviselésre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően) hatályon kívül helyezte, és az alperest további 1.500.000 forint összegű sérelemdíj megfizetésére kötelezte

[60] A pervesztes alperes a Pp. 405. § (1) bekezdése szerint alkalmazott Pp. 82. § (2) bekezdése alapján köteles a felperesnek a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja alapján megállapított elsőfokú és az (5) bekezdés alapján megállapított fellebbezési és felülvizsgálati perköltsége megfizetésére.

[61] A pervesztes alperes illetékfizetési kötelezettsége a Pp. 102. § (1) bekezdésén alapul.

[62] A pertárgyérték elsőfokon az illetékről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 39. § (1) bekezdése, valamint a Pp. 512. § (1) bekezdés alapján 5.221.168 forint (209.264 forint x 12 = 2.511.168 forint a jogellenes jogviszony megszüntetés tárgyában; 2.500.000 forint sérelemdíj és 210.000 forint vagyoni kár); másodfokon 2.500.000 forint (sérelemdíj), Kúrián 1.500.000 forint (sérelemdíj). Az illetéket elsőfokon a Kúria az Itv. 41. § (1) bekezdés a) pontja, másodfokon 46. § (1) bekezdés, Kúrián 50. § (1) bekezdés alapján 6, 8 és 10 % mértékben állapította meg.

[63] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 376. § (1) bekezdés alapján.

[64] Az ítélet ellen a Pp.407. § (1) bekezdés d) pontja szerint nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. szeptember 8.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. előadó bíró
Dr. Simonné dr. Gombos Katalin s.k. bíró